

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL TELENEȘTI

MD-5801, or. Telenești, str.31 August, 9 tel: (258)2-20-58, 2-26-50, fax: 2-24-50
www.telenesti.md, consiliul@telenesti.md, posta@telenesti.md

Proiect

DECIZIE nr. 2/_____

din 30 martie 2018

**„Cu privire la activitatea Aparatului Președintelui raionului,
direcțiilor și secțiilor din subordinea Consiliului raional în anul 2017”
și obiectivele prioritare pentru anul 2018**

Analizând raportul cu privire la totalurile activității aparatului Președintelui raionului, direcțiilor și secțiilor din subordinea Consiliului raional în anul 2017, având în vedere avizul pozitiv al Comisiilor consultative pentru economie buget și finanțe, și probleme sociale, în temeiul art. art. 43 al. (1) lit. „j”, 46 al. (1) și 53 lit. „q” al Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 „Privind administrația publică locală”, Consiliul raional,

DECIDE:

1. Se ia act de raportul Președintelui raionului dna Diana Manoli, privind dezvoltarea socio-economică a Raionului Telenești în anul 2017 și obiectivele prioritare pentru anul 2018, conform anexei.
2. Se califică drept _____ măsurile întreprinse de către Președintele raionului, direcțiile și secțiile din subordinea Consiliului raional pentru realizarea atribuțiilor de serviciu și competențelor conferite prin lege.
3. Președintele raionului va întreprinde acțiunile ce se impun conform competențelor atribuite prin lege pentru îndeplinirea și/sau monitorizarea îndeplinirii prevederilor deciziilor Consiliului raional cu caracter financiar și altor acte normative în vigoare, inclusiv planurile de activitate pentru anul 2018 ale subdiviziunilor din subordine. Va iniția parteneriate locale, naționale și internaționale în vederea dezvoltării domeniului social-economic a raionului.
4. Prim-vicepreședintele raionului va îndeplini și/sau monitoriza îndeplinirea, actelor autorităților publice centrale delegate spre îndeplinire Consiliului raional, deciziilor Consiliului raional și altor atribuții date de Președintele raionului, cu caracter economic inclusiv planurile de activitate pentru anul 2018 ale subdiviziunilor din subordine.
5. Vicepreședintele raionului va îndeplini și/sau monitoriza îndeplinirea, actelor autorităților publice centrale delegate spre îndeplinire Consiliului raional, deciziilor Consiliului raional și altor atribuții date de Președintele raionului, cu caracter social, inclusiv planurile de activitate pentru anul 2018 ale subdiviziunilor din subordine.
6. Conducătorii subdiviziunilor Consiliului Raional:
 - vor asigura executarea calitativă, integrală și în termenii stabiliți a deciziilor și programelor de activitate ale Consiliului;
 - vor exercita cu responsabilitate atribuțiile regulamentare în vederea studierii, prognozării și desfășurării măsurilor de accelerare a dezvoltării durabile a comunităților raionului și soluționării nevoilor stringente ale cetățenilor, prin elaborarea politicilor publice locale pe domenii de dezvoltare.
7. Responsabil de executarea prezentei decizii se numește Președintele raionului dna Diana Manoli.
8. Controlul asupra executării urmează a fi exercitat de către Consiliul raional

Președintele ședinței

Secretarul Consiliului Raional

Sergiu Lazăr

Activitatea președintelui raionului, instituțiilor și subdiviziunilor Consiliului Raional în anul 2017 și obiectivele trasate pentru anul 2018. Indicatorii economici a raionului Telenești.

Activitatea Aparatului Președintelui raionului, direcțiilor și secțiilor subordonate, în conlucrare cu organele centrale, Administrației Publice Locale de nivelul I și serviciile de stat desconcentrate în teritoriu a fost îndreptată la îndeplinirea Programului Guvernului Republicii Moldova, Programele de Dezvoltare Strategică, de Hotărârile Guvernului Republicii Moldova și de deciziile Consiliului Raional.

Anul 2017 s-a caracterizat cu o creștere a economie Republicii Moldova cu 3,5 la sută, care sa datorat creșterii transferurilor bănești cu 10,5 la sută, majorării salariilor din sectorul privat și cel public și mulțumită recoltei bune din 2016.

Activitățile asupra cărora au fost concentrate toate eforturile au fost determinate de specificul situației create, de posibilitățile limitate financiare, pe care ni le oferă cadrul legislativ actual și administrare eficientă având la bază dezvoltarea industrială, agricolă și comercială.

Un alt obiectiv a fost executarea bugetului raionului la capitolele venituri și cheltuieli, valorificarea investițiilor capitale de stat, locale și cele din granturi. O prioritate a fost și atragerea investițiilor în economie, sfera socială și alte domenii.

Nu în ultimul rând s-a atras atenția și sprijinul necesar la așa domenii importante din activitatea cotidiană cum ar fi: educație, cultură, artă și sport, sănătate și asistență socială, menținerea ordinii publice, situației ecologice și epidemiologice a raionului Telenești.

Toate realizările din anul 2017 va fi un suport real pentru noi proiecte și activități de viitor.

Suprafața totală a raionului constituie 84,86 mii ha, inclusiv:

Terenurile cu destinație agricolă a raionului, totalizează - 45602,94 ha.

Terenurile satelor orașelor - 6312,29 ha;

Terenurile destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor - 483,01 ha;

Terenurile Fondului silvic - 12334,16 ha;

Terenurile Fondului apelor - 1736,47 ha;

Terenurile Fondului de rezervă - 18396,23ha.

Populația raionului la 01.01.2018 constituie 64744 persoane. Dintre care copii până la 14 ani - 12681 persoane, cu vârsta de peste 57/62 ani 10808 persoane, populația aptă de muncă, adică între vârstele 15 - 57/62 constituie 41255 persoane. S-a înregistrat o scădere a populației cu 1154 persoane. Majoritatea populației raionului 89,1% locuiesc în 53sate, 10,9% în or. Telenești.

În raion activează 7932 agenți economici, inclusiv 7184 unități cu drept de persoană fizică, dintre care 785 de întreprinderi individuale și 6399 gospodării țărănești, 555 de întreprinderi cu drept de persoană juridică, 193 în bază de patente.

Conform datelor prezentate de Camera Înregistrării de Stat în anul 2017 sau înregistrat - 42 de întreprinderi noi și au fost radiate - 116 întreprinderi.

În ianuarie - decembrie 2017 salariul mediu lunar al unui lucrător din economia raionului a constituit 4166,8 lei și a crescut cu 6,8% față de precedentul 2016. În industrie 4031,3 lei, învățământ 3767,3 lei, administrație publică, asigurări sociale obligatorii 4245,1 lei, agricultură, silvicultură 4494,9 lei. Pensia medie lunară în anul 2017 a constituit 1197,92 lei, fiind în creștere cu 11,9% față de anul precedent. Numărul pensionarilor a alcătuit 13757 persoane.

În anul 2017 numărul celor născuți a alcătuit 807 persoane. Numărul celor decedați 795 persoane. Criză demografică va continua, dacă nu vom întreprinde măsuri zi de zi, pas cu pas, pentru a deschide noi perspective de viață, pentru ocuparea cetățenilor aici, acasă cu garanții sociale și perspective clare în viitor. Se impun de la sine întreprinderea unor măsuri în complexitate pentru dezvoltarea pieței muncii, ce ar contribui la îmbunătățirea situației demografice.

În anul de referință, conform datelor parvenite din teritoriu, s-a reușit să fie plasați în câmpul muncii 395 persoane. La evidența la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă a raionului Telenești, în căutarea unui loc de muncă s-au aflat 966 persoane. Au beneficiat de ajutor de șomaj 64 persoane. Mărimea medie a ajutorului de șomaj a constituit 1196 lei. Pe parcursul anului 2017 în raion, de alocații de integrare sau reintegrare profesională au beneficiat 44 persoane, suma alocațiilor fiind de 95 mii lei

În calitatea de conducător al administrației publice raionale, Președintele raionului Telenești răspunde de buna funcționare a compartimentelor de specialitate din aparatul Președintelui, precum și a serviciilor publice de specialitate și a instituțiilor subordonate. Reprezintă raionul în relații cu celelalte autorități publice, cu persoane fizice și juridice din țară și parteneri din străinătate.

În anul 2017, Consiliul Raional Telenești, ca autoritate deliberativă s-a întrunit, la inițiativa președintelui, în 4 ședințe ordinare și 6 ședințe extraordinare. În cele 8 ședințe ale Consiliului Raional au fost elaborate și adoptate un număr de 111 decizii.

În executarea atribuțiilor cu care este investit președintele raionului în anul 2017 au fost emise 159 de dispoziții de bază, 363 dispoziții de personal. La secretariat au parvenit 1057 scrisori, de ieșire 532.

Privind petițiile cetățenilor, adresate Președintelui raionului Telenești în perioada anului 2017 au fost adresate și soluționate 54 petiții. Președintelui raionului i-au fost adresate direct 16 petiții scrise, iar 38 au parvenit spre examinare prin intermediul instanțelor ierarhic superioare. Analiza conținutului adresărilor cetățenilor denotă diversitatea tematicii problemelor abordate, fiind menționate problemele stringente ce reflectă situația social economică din raion. Examinarea se efectuează de către specialiștii din domeniu, persoane competente cu ieșire în teritoriu. Se prezintă răspunsuri argumentate cu propuneri concrete de soluționare, referindu-se la legislația în vigoare conform tematicii abordate.

În **sectorul industrial și în construcții** al raionului activează 125 întreprinderi. Volumul producției industriale în prețuri curente în anul 2017 a alcătuit 162 mil 619,9 mii lei, inclusiv industria prelucrătoare 157 mil 859 mii lei. Ponderea producției livrate pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 25,0 % din totalul producției livrate și respectiv pe piața internă – 75,0 %. Din cele relatate constatăm că anul 2017 a fost pentru raionul Telenești caracterizat printr-o creștere a producției industriale în prețuri curente aproape de 2 ori.

În sfera construcțiilor în anul 2017 au fost eliberate 54 autorizații de construcție pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, fiind în descreștere cu 3,6% față de perioada a anului trecut. Raionul are nevoie de un sprijin bugetar substanțial, de o asistență suplimentară de la diferiți creditori și donatori sub formă de credite și alte investiții. Se cere o activitate sporită în elaborarea proiectelor de dezvoltare socio-economică și atragerea investițiilor în toate ramurile economice și sociale ale raionului. Un rol important în extinderea unei afaceri sau la etapa inițierii unei activități antreprenoriale îl joacă anume sursele financiare disponibile.

Un segment important în economia raionului o are **sectorul agrar**. Anul 2017 pentru agricultori a fost un an benefic ceea ce este reflectat în rezultatele obținute. Acțiunile întreprinse de agricultori s-au axat spre continuarea reformării proprietății, crearea condițiilor necesare pentru funcționarea mai eficace a sectorului agrar și obținerea unei producții competitive.

Terenurile agricole din raion sunt gestionate de diverse forme organizatorico juridice, care au fost fondate pe parcursul anilor precedenți și acum sunt bine formate.

Din totalul de terenuri cu destinație agricolă de 45602,6 ha, care reprezintă 53,7 % din suprafața totală a raionului avem următoarele categoriile de folosință:

40306,17 ha teren arabil (88,3%),

19,8 ha pășuni (0,4%),

4727,06 ha plantații multianuale (10,13%),

33,69 ha pârloagă (0,07%).

516,94 ha alte terenuri (1,1%)

Analizând indicatorii obținuți în sectorul agrar constatăm următoarele: Anul 2017 a fost un an climateric mai benefic, ceea ce a dus la obținerea rezultatelor în creștere față de anul 2016. Volumul global al producției agricole în toate categoriile de gospodării în prețuri curente a constituit 381 mil. lei și a crescut comparativ cu anul 2016 cu 19,9%, dintre care volumul producției vegetale a alcătuit 369 mil lei, în creștere cu 7,6% față de 2016 și producția animalieră 12 mil lei – cu 11,1% mai mult față de 2016.

În raion s-au recoltat:

Grâu - 26 300 tone,
Orz - 3 600 tone,
Ovăș – 170 tone,
Mazăre – 1 100 tone,
Porumb – 56 400 tone,
Floarea soarelui – 19 230 tone,
Tutun – 64 tone,
Sfeclă de zahăr – 620 tone,
Cartofi – 400 tone,
Legume – 2 400 tone,
Fruite și pomușoare – 6 070 tone
Struguri – 7 280 tone,
Lapte – 250 tone,
Oua – 2mil. 100 mii buc.

În ultimi ani asistăm la un proces de modernizare a agriculturii atât în țară cât și în teritoriul raionului. Agricultorii achiziționează tehnică și utilaj modern, care sporește productivitatea muncii, asigură un confort și contribuie la protejarea solului. Tendința lucrătorilor din agricultură este pentru o agricultură eficientă, aducătoare de profit. În această ordine de idei pe parcursul anului 2017, au fost procurate 23 tractoare noi, 2 combine cu randament înalt și 45 unități de utilaj agricol performant, ce este în creștere cu aceiași perioadă a anului 2016. În total suma investițiilor în susținerea sectorului agrar a constituit aproximativ 45 mil. lei, dintre care suma subvențiilor – 10,5 mil. lei.

E de menționat faptul că unii conducători au conștientizat faptul că pentru a ieși pe piață cu producție competitivă este necesar de investit în infrastructura post recoltare și procesare. Pentru rezultate remarcabile în domeniul agriculturii în anul 2017 au fost menționați cu diploma Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Regionale 5 agenți economici din raion: producerea cerealelor - SRL „MR Prim Agro” conducător Petru Roșca, „Victoria Agro”, Moraru Timofei, „Ciulmal Agro” Gheorghe Josanu. La capitoul producerea fructelor , legumelor – „Prodcar Agro” conducător Nicolae Pascal și „Brînzeni Agro ”, Nicolae Cotlău

În sectorul zootehnic din raion în ultimii ani se observă o înviorare în domeniul revitalizării sectorului. Au fost autorizate noi mini ferme construite după cerințele actuale, amplasate în extravilanul localităților.

La moment, în raion activează:

- 10 ferme de bovine. Efectiv de animale total in raion este de 6403 capete, dintre care vaci – 4217,
- 2 ferme de porcine. Efectiv total porcine în raion este de 10,7 mii capete .
- 3 fermă de ovine autorizate. Efectivul total de ovine în raion este de 27.1 mii capete,
- 13 ferme de păsări. Efectivul de păsări în raion fiind de 682,5mii capete.
- 1 fermă de animale de blană. Efectivul total de animale de blană în raion - 2592
- 164 prisăci cu un efectiv de 5448 stupi de albine
- 1527 cabaline.

Un rol important în dezvoltarea social-economică a raionului îl ocupă **investițiile capitale**. Cu toate că în ultima perioadă se atestă micșorarea creditării și a investițiilor venite din străinătate, în anul de referință au fost efectuate un șir de lucrări în domeniul construcțiilor, mediului, sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii

drumurilor, sporirea eficienței energetice, modernizarea infrastructurii educaționale, cultură, sport și artă, sănătate și servicii sociale.

Investițiile în domeniile menționate, realizate din contul tuturor surselor de finanțare în economia raionului în perioada de raport, au fost în valoare de 91 mil. 205 mii, lei fiind în creștere față de perioada corespunzătoare a anului 2016 cu 89,9%. În domeniul de mediu, sisteme de alimentare cu apă și canalizare în raionul Telenești au fost investite surse în sumă de 33 mil. 096 mii lei, inclusiv 32 mil 217 mii lei surse atrase din diferite fonduri (FNDR, USAID, FEN, Agenția Slovacă pentru cooperare și dezvoltare internațională).

În domeniul educației, pentru reparația și modernizarea instituțiilor preșcolare și preuniversitare, din mijloace financiare ale instituțiilor și cele obținute din diverse proiecte s-au investit 14 mil 265 mii lei, inclusiv surse atrase din FISM și contribuția locuitorilor - 3 mil 912 mii lei. Din sursele Fondului pentru Eficiența Energetică cu implicare mijloacelor proprii au fost finisate obiecte în sumă de 3 mil. 576 mii lei, contribuția FEE și PNUD fiind de 1 mil 982 mii lei.

În domeniul culturii și sportului în anul 2017 la reparații capitale și curente au fost valorificate 3 mil. 160 mii lei, dintre care 370,6 mii lei au fost alocați de către Guvernul Elveției, 176 mii Federația Moldovenească de Fotbal, 111 mii contribuția locuitorilor . Au fost finanțate 5 proiecte prin intermediul Bibliotecii raionale în suma de 275,9 mii lei.

La reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii drumurilor Din Fondul rutier cu contribuția APL și a locuitorilor au fost valorificate surse financiare în mărime de 19 mil 954 mii lei.

În obiecte de menire socială, sănătate și administrative au fost făcute investiții în sumă de 5 mil 903 mii lei.

Cu părere de rău, din lipsa unui ofertant viabil, nu am putut implementa un proiect de Parteneriat Public Privat (PNUD - proiect Energie și Biomasă), în urma căruia urma să fie asigurate cu agent termic 3 instituții de învățământ care dispun de centrale termice pe biomasă și construite 4 centrale termice pe bază de biomasă.

În cadrul Programului Operațional Comun România – Republica Moldova 2014-2020 Consiliul raional Telenești a înaintat 3 propuneri de proiecte pentru a fi implementate împreună cu Consiliul Județean Iași, dintre care la etapa inițială a fost aprobată o singură intenție - construcția Oficiului Medicilor de familie din s. Verejeni și procurarea utilajului de investigație medical.

În continuare, reieșind din prevederile acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană e necesar mai insistent de susținut provocările Europene ce țin de implementarea diverselor proiecte în domeniile economice și sociale ale raionului nostru.

O mare atenție în raion se acordă dezvoltării și susținerii **micului business**. Sectorului antreprenorial și micul business îi revine 99.9% din numărul total al întreprinderilor. Din totalul de 1534 întreprinderi mici și mijlocii existente la data de 31.12.2017 în raionul Telenești, 1148 întreprinderi sau 74,8% practică activități comerciale, în timp ce altor sfere importante le revine o pondere scăzută: în agricultură 142 întreprinderi -9,3%, în industria prelucrătoare și construcții 125 – 8,1%, 119 întreprinderi sau 7,8% activează în sfera prestărilor de servicii către populație. Prin intermediul Direcției Economie au fost consultați și instruiți atât agenți economici,cât și persoane fizice în domeniul inițierii afacerilor și atragerea investițiilor. Ca impact al acestui fapt, conform Hotărârii Guvernului nr. 664 din 03.06.2008 ” Cu privire la Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor” PNAET au fost depuse și finanțate 5 proiecte, suma alocațiilor fiind de 1,5 mil lei.

La programul pilot de atragere a remitențelor PARE 1+1 au fost finanțate 21 de proiecte. Suma finanță din program a fost de 4 mil. 375 mii lei plus 4 mil. 375 mii lei suma implicată din remitențe.

De surse financiare din fondul de investiții IFAD au beneficiat 3 antreprenori, suma alocată fiind de 998 mii lei. Consiliul Raional în anul 2017, prin intermediul Direcției Economie a ghidat și activitatea Biroului Comun de Informații și Servicii, care este la 5 ani de activitate. Pe parcursul anului s-au organizat 35 de ședințe a BCIS și au fost efectuate 16 deplasări în teritoriu. Au fost acordate servicii la 1532 beneficiari (882 femei și 650 bărbați), în domeniul asigurării sociale, asistență socială, cadastru, deschiderea locurilor noi de muncă, inițierea și dezvoltarea afacerilor și

altele. Ca impact al activității acestui birou s-a micșorat numărul de petiții din partea cetățenilor adresate diferitor instanțe raionale.

Activând în conformitate cu prevederile **Codului Fiscal**, Consiliul raional Telenești a întreprins un șir de măsuri dictate de condițiile și cerințele actuale ale economiei naționale din teritoriu. Aceste măsuri au fost îndreptate spre majorarea veniturilor la buget, întărirea disciplinei financiare și contracararea evaziunilor fiscale. În anul 2017 în bugetul unității administrativ teritoriale au fost acumulate venituri de 234 mil. 664 mii lei (113,4% față de anul 2016), din care: subvenții transferuri – 205mil 995 mii lei și 29 mil 668 mii lei –venituri proprii.

Datorită rezultatelor obținute din activitatea agenților economici din raion, muncii depuse de către colaboratorii inspectoratului fiscal în conlucrare cu administrația publică locală de ambele niveluri, bugetul public național raional a fost îndeplinit la capitolul venituri în sumă de 154 mil 047 mii lei, fiind în creștere cu 16,2% față de anul 2016.

Inclusiv:

- Buget de stat – 51 mil 972 mii lei (în creștere cu 41% față de 2016);
- Buget local – 20 mil 501 mii lei (descrește 10,2% față de 2016);
- Bugetul asigurărilor sociale – 62 mil 303 mii lei (în creștere cu 12,7% față de 2016);
- Fondul asigurărilor de asistență medicală – 19 mil 2014 mii lei (109% față de 2016).

Executarea integrală a planului stabilit privind încasarea impozitelor, taxelor și altor venituri la Bugetul Public Național a fost obiectivul de bază a IFS pe raionul Telenești, în acest sens fiind întreprinse un șir de acțiuni privind conformarea benevolă a agenților economici, identificarea contribuabililor care activează ilicit și întreprinderea măsurilor adecvate în vederea încadrării acestora în limitele legale. În anul de referință, toate primăriile din raionul Telenești au înregistrat încasări la toate capitolele de impozite și taxe în volum ce depășește 100%.

Dezvoltarea sistemului economic are impact asupra soluționării problemelor din **domeniul social**. Pe parcursul anului de învățământ 2016-2017 în raion au activat 36 instituții de învățământ preuniversitar, din ele 3 licee; 32 gimnazii; o școală primară grădiniță; 4 instituții de învățământ extrașcolar: Centrul de Creație a Copiilor și Tinerilor, Școala Sportivă pentru copii și adolescenți, Școala de Arte Plastice, Școala de muzică.

În învățământul primar și secundar si-au făcut studiile 6608 elevi față de 6682 în anul de studii 2015-2016, cea ce atestă o diminuare cu 74 a numărului de elevi. Peste 1500 copii au avut posibilitatea să frecventeze activitățile extra curriculare în Centrul de creație a copiilor și tinerilor, școala de arte plastice, școala de muzică și școala raională sportivă. În instituțiile preuniversitare din raion și-au continuat activitatea 1036 cadre didactice, inclusiv 22 specialiști tineri. Din totalul de 1036 cadre didactice 201 persoane sunt pensionare. Rămâne o problemă acută încadrarea în activitatea didactică a cadrelor tinere.

În raion activează 38 instituții de educație timpurie, inclusiv 27 instituții cu statut de grădiniță, 9 creșe-grădiniță și 2 centre comunitare, în cadrul cărora în total au fost instituționalizați 2781 copii sau 92% din numărul total de copii de vârstă preșcolară

Datorită extinderii finanțării din diferite proiecte și din partea APL, a sporit calitatea serviciilor prestate de instituțiile de educație timpurie. S-a ameliorat starea fizică a edificiilor instituțiilor preșcolare, au fost reparate blocurile alimentare și sanitare. Au fost asigurate grădinițele de copii cu mobilier, echipament, terenuri de joacă, apă, canalizare, încălzire, etc. Pe parcursul anului 2017 în infrastructura educațională suma investițiilor a alcătuit 14 mil 265 mii lei, inclusiv finanțare din partea FISM 3 mil 760 mii lei.

Odihna și sănătatea elevilor în vacanța de vară este o sarcină importantă atât a părinților, cât și a statului, reprezentat prin organele de resort. Cea mai bună formă de organizare a odihnei elevilor în perioada estivală este odihna în taberele specializate. Și la acest compartiment un aport substanțial, ca întotdeauna, îl oferă Consiliul Raional, care a alocat surse financiare pentru organizarea odihnei în cele 3 tabere de odihnă (Crăsnășeni, Ordășei, Mîndrești), în mărime de 2 mil. 442 mii lei, inclusiv pentru alimentație 610 mii lei. În cele 3 tabere de odihnă (Crăsnășeni, Ordășei, Mîndrești) s-au odihnit 1028 copii, în 4 schimburi a câte 10 zile. Menționăm că părinții au achitat

doar parțial (328 lei) din costul biletului de odihnă de 1637 lei, restul fiind acoperit din bugetul raionului. Au beneficiat de bilete de odihnă gratuite 232 copii (deținători ai premiilor I,II,III la concursul raional al disciplinelor școlare, precum și copii cu situația materială precară).

Rămâne o problemă organizarea alimentației elevilor din ciclul gimnazial, liceal, a elevilor cu cerințe educaționale speciale, a elevilor transportați. Instituțiile din Bănești, Băneștii Noi, Ghiliceni, Chițcanii Vechi, Mihalașa, Vadul Leca, Cîșla nu dispun de săli de sport, posibilitatea construcției acestor săli (cu excepția gimnaziului "V. Cordineanu" din Chițcanii Vechi) e puțin probabilă în următorii ani. Se înregistrează o fluctuație sporită a cadrelor didactice experimentate, specialiștii tineri nu se grăbesc să se înroleze în sistemul educațional, predomină persoanele în etate, pensionate.

În concluzie vreau să menționez că implicarea Consiliului Raional Teleneshti în soluționarea problemelor instituțiilor educaționale e cea mai elocventă dovadă a conștientizării semnificației procesului de modernizare a școlii, iar prin ea – a societății în general.

Sănătatea reprezintă o parte a bunăstării sociale a populației. Având o forță de muncă sănătoasă se poate de utilizat la maxim capacitățile profesionale a fiecărui cetățean în parte pentru a facilita dezvoltarea economică și productivitatea acesteia.

În atenția Consiliului raional, precum și a autorităților publice locale, în permanență au fost luate la evidență problemele ce țin de sănătate și servicii de asistență medicală. Pe parcursul anului Consiliul raional în colaborare cu instituțiile din domeniul ocrotirii sănătății a întreprins un șir de activități în soluționarea problemelor de acordare a asistenței medicale persoanelor din păturile social-vulnerabile. Astfel, în urma măsurilor întreprinse, conform Programelor Naționale, pe parcursul anului 2017 din componența consiliului raional au fost alocate 371,9 mii lei pentru acoperirea costurilor unor servicii publice cu caracter medical (procurarea amestecurilor lactate, stupefiantelor, polițelor medicale, stimularea donatorilor de sânge, pentru realizarea Programului Teritorial de Control și Profilaxie a Tuberculozei).

Din soldul disponibil al Consiliului Raional au fost alocate Centrelor de Sănătate din raion, mijloace financiare în mărime de 2 mil 677 mii lei pentru reparații, construcții și contribuție la diferite proiecte. IMSP Spitalul raional i-au fost alocate mijloace financiare pentru procurarea dispozitivelor medicale în sumă de 95 mii lei.

Activități suplimentare se impun de a fi orientate la sporirea gradului de conștientizare a cetățenilor în domeniul reducerii riscurilor, prevenirea și combaterea fumatului, consumului abuziv de alcool și a consumului ilicit de droguri. Realizarea campaniilor de comunicare și încurajare a populației de a adopta stiluri de viață cu influență pozitivă asupra sănătății vor avea un impact benefic asupra întregii societăți.

Managerii instituțiilor din sectorul ocrotirii sănătății, primăriile locale, vor întreprinde toate măsurile necesare întru ajustarea bazei tehnico-materiale la noile cerințe de organizare și funcționare a instituțiilor medicale.

Sănătatea cetățenilor noștri depinde direct de condițiile în care aceștia activează, precum și de mediul înconjurător. Un rol aparte, în această ordine de idei ocupă alimentarea cu apă și canalizare. Calitatea apei nu corespunde întotdeauna cerințelor și standardelor de calitate a apei potabile.

În anul 2017, pentru mediu, sistemele de alimentare cu apă și canalizare au fost investite din diferite surse 33 mil 096 mii lei. În raionul Teleneshti au acces la rețeaua de aprovizionare cu apă 79% din populație, media pe republica fiind de 53,7%. Ponderea locuitorilor din raion care au acces la rețeaua de canalizare este doar de 0,07% față de media națională de 22,6%.

O altă problemă, este numărul impunător de gunoiște. La moment sunt 53 gunoiști pe o suprafață de 63,8 ha, dintre care 47 gunoiște sunt autorizate. Aceasta este o provocare serioasă în privința poluării mediului înconjurător.

Una din prioritățile Republicii Moldova la etapa actuală este promovarea unei **politici sociale** coerente și consecvente ajustate la condițiile perioadei pe care o trăim, precum și la standardele europene din domeniu. Cea mai vulnerabilă pătură socială a populației în perioada de criză sunt nu

numai bătrânii noștri, care și-au adus aportul în societate și au avut meritele lor pe parcursul vieții, dar și copiii, de care de fapt depinde și viitorul nostru.

Pe parcursul anului 2017 angajații **Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Telenești** au realizat:

- 1890 cetățeni ai raionului au fost primiți în audiență.
- au fost audiate 2027 persoane în etate și cu dezabilități, în scopul rezolvării problemelor ce țin de domeniul asistenței sociale.
- au examinat și expediat răspunsuri la 89 petiții, au fost efectuate 108 vizite de lucru în primăriile raionului cu scopul monitorizării copiilor reintegrați, copii la tutelă și adopție.
- pentru serviciul de sprijin familial și reintegrare, a fost acordată suma de 35 500 lei ceea ce constituie suma de 1200 lei pentru o familie.
- pentru anul 2017 suma mijloacelor financiare destinate protecției sociale a alcătuit 27 mil 744,1 mii lei, în scădere cu 2,3% față de perioada anului 2016, dintre care:
Alocații pentru susținerea păturilor nevoiașe – 16 mil 709,8 mii lei de care au beneficiat 4577 de familii, în diminuare cu 1% față de 2016;
Compensații pe transport au fost alocate 1 mil 680,8 mii lei pentru 4183 persoane, ceea ce alcătuiește 99,9% față de 2016;
Ajutor material - 1 mil. 864,3 mii lei, în scădere cu 8,4% față de anul 2016;

Pentru perioada rece a anului a fost acordate compensații în sumă de 7 mil. 489 mii lei sau cu 4% mai puțin ca în perioada anului 2016.

- a fost achitată plata pentru 439 persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor în sumă de 800 lei pentru fiecare.

cadrul comisiei raionale pentru protecția dreptului copilului au fost examinate 142 de cazuri, re care au fost puse în discuție și soluționate cazuri din 92 familii cu 139 copii. Sub diferite forme plasament au fost amplasați 40 copii. Pentru sprijinul familial a fost acordată suma de 35 500 lei 9 copii din 13 familii.

- au fost stabilite 12 tutele/curatele pentru copii.
- a fost asigurată reprezentarea în instanța de judecată pe probleme ce țin de determinarea domiciliului, decăderea din drepturi părintești, adopție, permiterea plecării peste hotare în 141 ședințe.

În anul 2017 au fost repartizate bilete de reabilitare medicală la 222 persoane dintre care 133 persoane cu dezabilități și 85 persoane în etate.

În atenția Consiliului raional a fost și activitatea instituțiilor de cultură, contribuția cărora este orientată spre dezvoltarea și ocrotirea culturii și artei în raion. Rețeaua **Instituțiilor de Cultură** din raion este reprezentată de 98 unități: case de cultură – 44, biblioteci - 47, 2 - Școli de învățământ artistic extrașcolar, 4 muzee, 1 librărie. Angajații acestor instituții, prin activitățile desfășurate, au asigurat valorificarea creației populare într-o satisfacere a intereselor spirituale ale cetățenilor.

În raion activează 124 formații artistice de amatori care întrunesc 1773 membri, inclusiv 25 colective cu titlul „model” cu 509 participanți. În anul 2017 Secția raională Cultură Telenești a organizat 25 manifestări culturale de nivel raional. Colectivele artistice din raion au participat la 15 acțiuni culturale de nivel republican și internațional. În raion au fost realizate 5 proiecte de menire culturală, suma granturilor pentru implementarea acestor proiecte fiind de 280 mii lei.

Consiliul Raional și pe viitor v-a acorda atenția și sprijinul necesar în rezolvarea tuturor problemelor cu care se confruntă domeniul culturii.

Siguranța și încrederea cetățeanului în ziua de azi și cea de mâine, depinde foarte mult de nivelul menținerii climatului de **ordin și de drept** în raion. În acest context rezultatele prezentate atestă faptul, că activitatea consiliilor locale, cât și a poliției raionale și a subdiviziunilor ei s-a axat pe îndeplinirea strictă a angajamentelor asumate în vederea prevenirii și combaterii criminalității în localitățile din raion. Cu toate acestea, pe parcursul anului 2017 au fost înregistrate pe teritoriul raionului 579 cauze penale, atestând o micșorare a criminalității cu 24% în comparație cu anul precedent. Cele mai multe infracțiuni care se comit pe teritoriul raionului sunt infracțiunile

patrimoniale – 261, apoi urmează infracțiunile în domeniul transportului – 152 și infracțiunile în rândul minorilor – 19 cazuri. În anul 2017 au fost comise 3 infracțiuni excepțional de grave, 9 infracțiuni deosebit de grave și 56 infracțiuni grave, ceea ce reprezintă o diminuare cu 31% mai puține cazuri față de perioada precedentă.

Pe parcursul anului 2017 în raion au fost înregistrate 39 accidente rutiere, în rezultatul cărora au decedat 14 persoane iar 48 persoane au fost traumatizate.

Au fost întocmite 2137 procese verbale de contravenții sau cu 32% mai puține ca în anul 2016.

O atenție deosebită a fost atrasă practicii administrative, a profilaxiei generale de combatere a criminalității.

Un rol deosebit în domeniul profilaxiei anti incendiare, cercetări tehnice de specialitate la obiective și practicii administrative, stingerii și cercetării incendiilor îl au colaboratorii Secției Serviciului Apărării Împotriva Incendiilor. Datorită intervenției pompierilor au fost salvate bunuri materiale și instalații de peste 2 727 000 lei. Însă, necătînd la lucru de profilaxie efectuat, în or. Telenеști și localitățile rurale ale raionului, pe parcursul a 12 luni ale anului curent, au avut loc 37 incendii față de 34 în anul 2016. Paguba materială cauzată în urma incendiilor fiind de 892500 lei, cu 474190 lei mai puțin decît aceeași perioadă a anului 2016.

Fără îndoială, scopul primordial al activității noastre de zi cu zi este creșterea nivelului de viață a fiecărui cetățean din comunitate, prin modernizarea per ansamblu atât a infrastructurii localităților raionului, cât și a calității serviciilor publice acordate cetățenilor. Rolului aleșilor locali și funcționarilor din cadrul autorităților locale, este în dezvoltarea comunităților pe care le reprezintă și contribuirea la fortificarea și dezvoltarea unui stat de drept modern, bazat pe principii democratice.

Pentru atingerea acestor obiective, adesea resursele de care dispunem nu sunt suficiente pentru acoperirea tuturor necesităților, anume în aceste situații se disting calitățile personale ale fiecărui ales local sau lucrător din domeniul administrației locale, deoarece numai prin implicare, perseverența, ingeniozitatea, experiența și pregătirea profesională a acestora, reușim în continuare să asigurăm o dezvoltare continuă a societății.

Președintele raionului Telenеști

Diana Manoli